

Müfredat¹

Fatma Mızıkacı

Latince kökenli curriculum sözcüğünün Türkçe karşılığı olarak kullanılan müfredat, Arapça'da fert kökünden gelen tek tek maddelerin sıralanması, dizilmesi, listelenmesi anlamındadır. Eğitim programları, curriculum (müfredat) kavramının isim yani eylem ifade etmeyen bir anlamda kullanıldığı pozitivist anlayış ile currere (koşmak) kavramının eylem anlamında kullanıldığı pozitivism sonrası yaklaşımlar açısından incelenmelidir. Bu iki kavram eğitim programlarında edilgenlik ve etkenlik temelinde farklılaşan yaklaşımları temsil ederler.

Currere'nin tüm sözlük anlamları eylem içerir; Pinar'ın (1975) bu kavramı kasıtlı olarak kullanması eğitim programları alanında yeni bir yaklaşımın da başlangıcıdır. Curriculum kavramı, pozitivist düşünceye dayanan rasyonel, bilimsel, doğrusal ve teknik işlemler dizisi yoluyla "program geliştirme" anlayışını temsil eden, uygulamaya dayalı bir disipline aittir. Diğer yandan, currere anlama, yaşama ve oluşturma eylemlerini içerir. Curriculum öğreneni edilgen kılarken currere etkin kılar. Currere bir metin olarak düşünülecekse ancak otobiyografik ve aynı zamanda politik bir metin olabilir. Bu metin öğrencinin birlikte ve tek başına eylemliliğini içeren "sosyal" bir öznelliğe dayanır.

Curriculum nesneldir, dışarının (bireyin dışındaki bilgiler) bilgisidir; currere öznel, "kendini"nin bilgisidir. Curriculum geliştirilecek bir metin, bir plan, bir projedir; çocuk için iyinin ve doğrunun ne olduğuna yetişkinin dünyasında cevap aranmasıdır; currere ise anlama eyleminin kendisidir; cevaplar çocuk tarafından çocuğun dünyasında aranır. Bu yönüyle currere günümüzün demokratik toplumunda bireyin kendi anlamlarını oluşturduğu eğitimsel deneyimlerle ilgili otobiyografik bir yansıtmadır; bireyin kendisiyle karmaşık konuşmaları ile süregelen bir "kendini anlama" projesidir. Böylece birey, bozulan inançların onarıldığı ve manevi disiplinin yeniden kazanıldığı

¹ Bu yazı Eleştirel Pedagoji Dergisinde 51-52. sayısında yayımlanmıştır.

yeni bir kamu alanının inşasına yönelir. Geriye doğru düşünerek geçmiş anlamaya, ileriye doğru bakarak geleceği tahayyül etme ve böylece şimdiki “kendi”in çözümlemesidir” (Pinar, 2004; 4-5).

Pinar’a göre currere aynı zamanda “şimdi”nin kâbusundan uyanmamızı da sağlayacaktır. Şimdinin kâbusu, eğitimcilerin eğitimin örgütsel ve entelektüel yapısının temeli olan eğitim programı üzerinde kontrolünün bulunmamasıdır. Örneğin, hesap verilebilirlik (accountability) gibi bir uygulama, çocuğun öğrenmesinden, kendisini ya da ailesini değil de öğretmeni sorumlu tutmaktadır. İşte bu yüzden eğitimcinin eğitim programı üzerinde dört aşamalı bir düşünme eylemi gerçekleştirmesi gerekir: 1) geçmiş anlamak 2) geleceği düşlemek 3) şimdi ve “burada”yı çözümlemek / kavramsallaştırmak ve 4) bu üçünün sentezlenmesiyle yeni bir düşünme biçimi oluşturmak (Pinar, 1975; 6-13). Bu yeniden kavramsallaştırma (reconceptualization) süreci eğitim programını zamanın ilişkisel diyalektiği ile açıklamaktadır.

Pinar’da currere ile açıklanan Freire’de kişinin kendi toplumsal gerçekliği hakkında oluşturduğu eleştirel bilinçlenmedir (conscientização, Por.). Bu tür bir bilinçlenme için gerekli olan özgürleştirici bilme ve bunun eyleme dönüştürülmesi ise praxtir (Por.). Praxis problem kurma (problem posing) ve diyalog (dialogue)a dayanır. Problem kurma sürecinde öğretmen ve öğrenciler yaşadıkları dünyadan ve materyal gerçeklikle ilgili kritik soruları sorarlar ve daha sonra bu gerçekliği değiştirmek için hangi eylemlerin gerektiği konusunda eleştirel yansıtma yaparlar. İşlevsel olarak problem kurma problemle ifade edilen gerçekliğin öğrenciler tarafından kodlanması ve çözümlemesi sürecidir (Au, 2009; 222).

Diyalog Freire’de bilinen anlamında değildir; güven, sevgi, saygı ve bağlılığın ön koşul olduğu bir ortaklıktır; herkes önce kendisinin ne bildiğini sorar; diyalog boyunca var olan düşüncelerinin değişeceğini ve yeni düşünceler yaratılacağını bilir (www.freire.org/paulo-freire-concepts-used-by-paulo-freire). Özetle praxis herkesin (onu dönüştürmek üzere) kendi gerçekliğinin eleştirel analizini yapmasıdır. Düşünsel eylem vazgeçilmezdir çünkü gerçekliği değiştirmek ancak bununla mümkündür. Bu yönüyle praxis, currere’de tanımlanan eylemin kendisinden öte toplumsaldır, eleştireldir ve özgürleştiricidir (Gadotti, 1996).

Kaynakça

Au, W. (2009). Fighting with the text: Contextualizing and recontextualizing Freire's Critical Pedagogy (221-231). The Routledge International Handbook of Critical Education (eds. Apple, M. W, Au, W. & Gandin, L.A). New York: Routledge.

Gadotti, Moacir (1996). Pedagogy of Praxis; A Dialectical Philosophy of Education. State University of New York Press.

Pinar, W. (1975). "The method of currere". Paper presented at the Annual Meeting of the American Research Association (Washington, D. C., April 1975).

Pinar, W. (2004). What Is Curriculum Theory? New Jersey: Lawrence Erlbaum.